

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Рев-260/05
Бања Лука, 9.2.2007. године**

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића као предсједника вијећа, Драгослава Лукића, Дарка Осмића, Горјане Поподић и Биљане Томић као чланова вијећа, у правној ствари тужиље Земљорадничке задруге Н., Н. коју заступа пуномоћник Р. С. Т., адвокат, В., против туженог Акционарског друштва Р. М., кога заступа пуномоћник Р. Р., адвокат, Т., ради утврђења постојања права својине и брисања укњижбе, одлучујући о ревизији тужиље против пресуде Окружног суда у Т. број Гж-512/03 од 22.9.2004. године, на сједници одржаној дана 9.2.2007. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужиље се дјелимично уважава, другостепена пресуда Окружног суда у Т. број Гж-512/03 од 22.9.2004. године се преиначује тако што се жалба тужиље уважава и првостепена пресуда Основног суда у Н. број П-213/02 од 14.4.2003. године преиначује само у односу на парничне трошкове, тако што се досуђени износ снижава на 2.855,00 КМ.

У осталом дијелу ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Н. број П-213/02 од 14.4.2003. године одбачена је тужба тужиље Земљорадничке задруге Н. из Н. у дијелу којим је тражено брисање укњижбе права својине, права коришћења и права располагања на некретнинама бивше Земљорадничке задруге Н. у земљишној књизи, укњижених у корист правног претходника туженог Дионичког друштва Р. М. на основу рјешења Основног суда у Н. број Дн-2/2002 од 24.4.2002. године и успостављање ранијег земљишнокњижног стања (став 1. изреке); тужиља је одбијена с тужбеним захтјевом да се утврди да јој припадају право својине, право располагања и право коришћења на укупно 20 појединачно наведених парцела у изреци у к.о. Н., к.о. С., к.о. К. С., к.о. К. и к.о. О. у укупној површини од 50383 м², и да се тужено Акционарско друштво Р. М. обавезе да то призна и да трпи укњижбу права својине на основу пресуде (став 2.); обавезана је тужиља да туженом накнади парничне трошкове у износу од 3.505,00 КМ у року од 15 дана под пријетњом извршења (став 3.).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Т. број Гж-512/03 од 22.9.2004. године одбијена је жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда.

Тужиља је изјавила ревизију против другостепене пресуде због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се та пресуда укине и предмет врати на понован поступак.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија је само дјелимично основана у односу на парничне трошкове.

Тужбом се тражи брисање укњижбе права својине, права коришћења и права располагања, те утврђење ових права у корист тужиље и обавезивање туженог да трпи да се та права укњиже у корист тужиље на некретнинама ближе наведеним у изреци првостепене пресуде.

Првостепени суд је утврдио да је Земљишнокњижни уред Основног суда у Н., по приједлогу туженог донио рјешење број Дн-2/2002 од 24.4.2002. године којим је дозвољена укњижба права својине, права коришћења и права располагања спорних некретнина, са друштвене својине и органа управљања Земљорадничке задруге Н. у корист државне својине са органом коришћења и располагања – Предузећем Р. М.-Погон Н. Та промјена дозвољена је на основу одлуке Задружног савјета Земљорадничке задруге Н. бр.04/1-1094 од 2.12.1970. године о припајању Земљорадничке задруге Н. Трговачком предузећу Р. М., уговора закљученог 2.12.1970. године између Трговачког предузећа Р. М. и Земљорадничке задруге Н. о условима интеграције и рјешења Окружног привредног суда у М. број Фи:92/71-4 од 23.3.1971. године о брисању Земљорадничке задруге Н. из регистра задруга и припајању Велетрговачком предузећу Р. експорт-импорт у М. са са 1.1.1970. године. Тим рјешењем сва права и обавезе припојене задруге пренесена су на Предузеће Р. у М., те је константовано да задруга наставља рад у саставу предузећа као пословна радна јединица, без својства правног лица. Поменута одлука о припајању од 2.12.1970. године донесена је на основу одредаба чланова 48, 67, 69 и 228. тадашњег Основног закона о предузећима („Службени лист СФРЈ“, број 17/65) и члана 96. став 2. тачка 4. Статута Земљорадничке задруге Н.. Уговором од истог датума ближе су утврђени услови припајања. Према првостепеној пресуди „између тужиоца, Земљорадничке задруге Н. као новоконституисаног правног субјекта 1984. године и... Земљорадничке задруге Н. која је брисана из судског регистра 1971. године, нема правног континуитета, нити је тужилац правни сљедбеник те задруге, те посјед предметних некретнина никада није имао.“ Наиме, из предмета Основног суда удруженог рада у М. број У/1-142/84 од 25. априла 1984. године о организовању и конституисању тужиље произилази да се је Основна организација коопераната Н. издвојила из састава Радне организације И. м. и м. М. и организовала у Земљорадничку задругу Н. одлуком радника и удружених земљорадника на референдуму дана 19.11.1983. године и да права и обавезе те Основне организације коопераната преузима Земљорадничка задруга Н. у Н.

Налазећи да тужиља није доказала ваљан основ за стицање права својине, односно располагања и коришћења на спорним непокретностима у смислу члана 20. у вези са чланом 33. Закона о основним својинскоправним односима („Службени лист СФРЈ“, број 6/80 и 36/90 и „Службени гласник Републике Српске“, број 38/93, у даљем тексту: ЗОСПО), првостепени суд је одбио тужиљу с тужбеним захтјевом за утврђење постојања права својине на спорним непокретностима (став 2. изреке првостепене пресуде). Поводом позивања тужиље на права из чланова 94. и 97. Закона о земљорадничким задругама („Службени гласник Републике Српске“, број 18/99), првостепени суд је закључио да о томе одлучује надлежни управни орган у управном поступку, сагласно одредби члана 98. истог закона.

У односу на захтјев за брисање укњижбе права својине, односно права коришћења и располагања на некретнинама уписаним у корист туженог рјешењем број Дн-2/2002. од 24.4.2004. године и за успостављање ранијег књижног стања, тужба је одбачена на основу члана 194. став 3. Закона о парничном поступку који је био на снази у вријеме доношења првостепене пресуде („Службени лист СФРЈ“, број 4/77 до 35/91 и „Службени гласник Републике Српске“, број 17/93 до 32/94, у даљем тексту: ранији ЗПП), с обзиром да о истом тужбеном захтјеву већ тече парница пред првостепеним судом под бројем П-212/02.

Другостепени суд је прихватио утврђено чињенично стање, а у битном и правно схватање првостепеног суда.

Правна становишта нижестепених судова су у основи правилна.

Правни основ за стицање права својине на спорним непокретностима (парцелама, појединачно означеним у ставу 2. изреке првостепене пресуде), тужилца изводи из права Земљорадничке задруге Н. уписане у земљишној књизи као носиоца права располагања и коришћења до доношења рјешења првостепеног суда број Дн-2/2002 од 24.4.2002. године. Из чињеничних утврђења међутим произилази да права и обавезе раније Земљорадничке задруге Н. нису ни на који начин прешла на тужилцу. Ранија задруга престала је да постоји припајањем правном претходнику туженог још у току 1971. године. Тужилца је конституисана знатно касније (1984. године) и то не издвајањем из туженог, него од Основне организације коопераната, која је била у саставу сасвим другог правног субјекта (Радне организације И. м. и м. М.). Правилан је, према томе, закључак првостепеног суда да тужилца није правни слѣдбеник раније задруге и да између њих не постоји никакав правни континуитет у том смислу да би евентуално права и обавезе раније задруге прешла на тужилцу. Неки други правни основ за стицање права својине, односно права располагања и коришћења на спорним некретностима, тужилца није ни истицала током поступка. Из тих разлога нису ни по оцјени овог суда били испуњени услови из чланова 20. и 33. ЗОСПО, као ни из других законских одредаба да се удовољи тужбеном захтјеву тужилце у односу на напријед наведене земљишнокњижне парцеле.

У вези ревизионих навода потребно је указати и на слиједеће!

1. Прихватљив је став да је тужилца имала правни интерес за подношење тужбе за утврђење (члан 187. ранијег ЗПП), јер је сматрала да је стекла право својине, односно право коришћења и располагања на спорним некретностима, што би била претпоставка за земљишнокњижни пренос наведених права у њену корист. Она међутим, није доказала да јој наведена права припадају, па је њен тужбени захтјев, због недостатка активне легитимације, правилно одбијен као неоснован.

2. Тужилца је и у жалби против првостепене пресуде, као и у ревизији указивала на то да је почињен „низ незаконитости код уписа туженог на спорним некретностима који је извршен 24.04.02. год., бр. Дн-2/02, када је донијето рјешење којим је дозвољена предметна укњижба“ (тврдила је да ниједан документ на основу кога је донијето ово рјешење није састављен у облику који је прописан члановима 26, 27 и 40. став 1. у вези са чланом 39. Закона о земљишним књигама, да није састављен ни у облику који прописују чланови 5. и 9. Закона о промету непокретности, да у документима нису наведени бројеви парцела, да нема пристанка онога, чије се право укида или оптерећује, да су промјене извршене са додатком п. Н. који више не постоји и др.). Овакве приговоре може са успјехом да истиче само ранији субјект уписа, како то произилази из одредаба члана 41. став 3. у вези са ставом 1. Закона о земљишним књигама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 67/03, 46/04 и 109/05), односно раније правним правилима земљишнокњижног права, а не и тужилца која није доказала никакво стварно право на спорним парцелама (већ је речено да не постоји правни идентитет ни правни континуитет између Земљорадничке задруге Н. као ранијег субјекта уписа и тужилце).

3. Околност да су А. Ч., Б. Н., М. Ш. и друга лица били задругари раније Земљорадничке задруге Н., а да су сада задругари тужилце, без утицаја је на континуитет раније и садашње задруге. За разлику од задругара, који су физичка лица, ранија Земљорадничка задруга Н. имала је својство правног лица, чији се правни субјективитет разликује од правног субјективитета њених чланова. Својство правног лица престало је ранијој задрузи одлуком суда из 1971. године поводом њеног припајања правном претходнику туженог. Тужилца је настала издвајањем из другог правног лица И. м. и м. М., и није правни слѣдбеник раније задруге и поред тога што су поменути задругари били чланови раније задруге, а сада су чланови тужилце.

4. Ревидент тврди да тужбу није требало одбацити, како је учињено у ставу 1. изреке првостепене пресуде, ради тога што је повукао тужбу у предмету број П.212/02 и што „прецизирани тужбени захтјев није у потпуности истовјетан са тужбеним захтјевом у предмету П-212/02“. Тачно је да је тужилца у поднеску од 22.3.2002. године навела да повлачи тужбу у предмету број П-212/02 ако се не изврши спајање тог поступка и ове парнице и да до спајања поступака није дошло. У списима међутим нема доказа да је тужба у предмету број П-212/02

доиста повучена. Ако се је тужени, наиме, упустио у расправљање о главној ствари, за повлачење тужбе није довољна само изјава тужиље, него и пристанак туженог (члан 193. став 2. у вези са ставом 1. ранијег ЗПП). Тужиља, према томе није доказала да је у предмету број П-212/02 тужени дао сагласност на повлачење тужбе и да је суд то прихватио, нити да тужбени захтјеви у овом спору и парници број П-212/02 нису сасвим идентични, како тврди у ревизији.

5. Ревизија је основана једино у односу на одлуку о парничним трошковима. Тужиља је била дужна да у тужби назначи вриједност предмета спора (члан 186. став 2. ранијег ЗПП). Искључиво је њен пропуст што то није учинила ни накнадно, до закључења главне расправе, тако да није преостало ништа друго, него да првостепени суд сам, по слободној оцјени утврди ту вриједност, за шта је имао упориште у ставу 3. члана 40. ранијег ЗПП. Првостепени суд је утврдио вриједност спора у износу од 500.000,00 КМ, имајући вјероватно у виду спорну површину између странака, која је већа од 50000 м². Требало је, према томе, парничне трошкове туженог обрачунати према овој вриједности спора. Првостепени суд је на основу члана 2., тарифних бројева 2. и 12, те чланова 6, 8, 13. и 14. Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Службени гласник Републике Српске“, број 45/00) досудио туженом, у складу са одредбом члана 154. ранијег ЗПП, укупно 1.200,00 КМ за заступање од адвоката на три рочишта, укупно 400,00 КМ за заступање од адвоката на два рочишта, на којима је дошло до одлагања главне расправе, 300,00 КМ за састав поднеска од адвоката, 475,00 КМ на име паушалне накнаде на ове износе, 190,00 КМ за порез и 240,00 КМ за издатке пуномоћника за превоз. Збир ових накнада није 3.505,00 КМ, како је наведено у првостепеној пресуди, него 2.805,00 КМ, односно не прелази износ од 2.855,00 КМ, колико је тужиља, према ревизионим наводима, спремна да плати.

6. Остали ревизони наводи нису од утицаја на законитост и правилност нижестепених пресуда.

Нижестепене пресуде у односу на одлуку у главној ствари немају недостатака на које указује ревидент, односно на које овај суд пази по службеној дужности, како то произилази из напријед реченог. Из тих разлога, а на основу чланова 393. и 386. ранијег ЗПП у вези са чланом 456. став 1. и 461. Закона о парничном поступку који је сада на снази („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03, 85/03 и 74/05, - у даљем тексту важећи: ЗПП) ревизија је у том дијелу одбијена као неоснована.

У односу на парничне трошкове, из разлога наведених у тачки 5. образложења, ревизија тужиље је дјелимично уважена, обје нижестепене пресуде су преиначене и одлучено као у ставу 1. изреке на основу одредаба чланова 175. став 4, 254. став 1. и 4. и 250. став 1. важећег ЗПП.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић